

SVOBODNA SLOVENIJA

LETO (AÑO) LII (46)

Štev. (Nº) 42

ESLOVENIA LIBRE

BUENOS AIRES

21 de octubre - 21. oktobra 1993

LOJZE REZELJ

Slovenec sem, tako je mati d'jala

GOVOR V NAŠEM DOMU V SAN JUSTU

Prišli smo v Argentino skoraj pred pol stoletja, večina iz begunskih taborišč. Združili smo se in ko smo vsak po svoje gradili lastne domove, smo po okrajih, kjer se je naselila večja skupina Slovencev gradili tudi skupne Domove.

Komunistični režim nas je obsojal, svaril zlasti rojake, ki so se pred nami naselili v Argentino, da smo nevarni Slovenci. Očitati so nam jalovo nadaljevanje izgubljenega boja, da stari mislijo, da bodo mladi nadaljevali njihovo pot, toda mladi so postali Argentinci, smisel iščejo v prihodnosti, ne v preteklosti. Očitati so nam, da „sramota umira počasi“, z eno besedo, bili smo PREPOVEDANI SLOVENCİ. Ko se je zrušil komunistični režim in je domovina postala samostojna slovenska država, smo postali kar naenkrat „slovenski čudež v Argentini“, vendar ne tako velik, da bi nas kdo vabil, da pomagamo graditi novo Slovenijo. Naše pomoči tako imenovani „prenovitelji“ in drugi ne potrebujejo. Zato nas čaka delo v naši skupnosti, da se bomo ohranili Slovenci v Argentini še dolgo...

Naša mladina je zelena veja, na kateri sloni vsa naša slovenska skupnost. Če ta veja usahne, usahnemo vsi! Morda se bo komu zdel ta citat pretiran. Jaz trdim nasprotno! Težko je krajše in točneje označiti važnost in pomen naše mladine za ohranitev slovenske skupnosti. Treba se je samo nekoliko zamisliti v razmere v katerih živimo, pa bomo morali vsi priznati: res je! Če ta veja usahne, bo prej ali slej tudi vsa naša skupnost. Odkod naj naše mladinske organizacije dobivajo svoj naraščaj, če ne bo slovensko zavedne šolske mladine? Lahko rečem, da je boj za narodno ohranitev naše mladine, boj za obstoj slovenske skupnosti. Najvažnejše in najzaneslivejše sredstvo so naše slovenske sobotne šole. Če bo kje, bo otrok v teh šolah dobil prvo sistematično usmerjeno narodno vzgojo, na osnovi katere naj bi gradile pozneje svoje delo naše organizacije, te ali one vrste.

Narodnost ni samo ime. To je božje seme, ki je položeno v vsakega izmed nas in velike so naše dolžnosti kot bo velik naš odgovor, ki ga bomo nekoč dajali. Vi mladi ste dediči in naravni nasledniki naše zdomske skupnosti. Če se bo po naših

Domovih razlegala slovenska pesem, če bodo otroci obiskovali slovenske šole, vse to je odvisno od zavednosti, da smo Slovenci. Starejši ne gledamo v mladih sredstva, ampak cilj našega dela. Na vas mlade bo prešla vsa odgovornost za slovensko življenje med nami. Slovenske šole, Domovi, organizacije, vsa njihova prihodnost je odvisna od vas mladih. Vse, kar gledate okoli sebe, je bilo porojeno iz ljubezni do vas in do vsega, kar je slovenskega. Naša mladina mora ljubiti tudi argentinsko domovino, mora biti zvesta slovenstvu in zvesta argentinski državi. A prav zaradi tega naj bo naša mladina tem močnejše povezana s slovensko skupnostjo, naj tembolj obvlada slovenski jezik, naj zahaja v slovenske šole, bere slovenske revije in knjige, naj bo včlanjena v naših organizacijah, naj obiskuje naše prireditve, da bo mogla tem bolj posredovati naše vrednote argentinski mladini in njene vrednot našim mladim Slovincem. Ko je mlad Argentinec prvič potoval v Slovenijo je v navzočnosti vseh, ki so ga pričakovali poljubil slovensko zemljo in s tem pokazal javno spoštovanje in ljubezen do zemlje, ki mu je dala dobre slovenske starše. Pokojni senator in guverner v državi Ohio Frank Lausche, rojen v Severni Ameriki kot sin slovenskih staršev, je gladko govoril slovensko in se je vedno imel za Slovence, ter to javno izpovedal: Ponosen sem, kot sem vedno bil ponosen, da govorim slovenski jezik. Brez omahovanja sem vedno povedal, da sem Slovenec in to nameravam ostati do konca svojega življenja. Tak je tudi ostal.

Kuj me, življenje, kuj: če sem kremen, se bom iskril, če sem jeklo, bom pel, če steklo, naj se zdrobim, je zapisal naš pesnik. Življenje preiskusi vsakega; tisti, ki je iz jekla, poje, oni iz stekla, se zdrobi. Mi hočemo biti jekleni; jeklo se kali v ognju, jekleni ljudje pa v žrtvah in samopremagovanju in tega je potrebna zlasti današnja mladina. Pri naporih za ohranitev slovenske skupnosti ne smemo pozabiti na dve bistveni stvari: na slovenske šole in slovenski tisk. Danes v Argentini s ponosom govorim o cvetočem slovenskem šolstvu; toda ne smemo sedeti na lovorikah. Stremeti moramo za tem, da ne bo slovenske družine, ki ne bi pošiljala svojih otrok v slovenske šole. Prav tako naj ne bi bilo nobene slovenske hiše, kamor ne bi prihajala slovenska tiskana beseda.

Najlepši in najvidnejši spomenik svoje ljubezni do Boga, našega naroda in zlasti do naše mladine so si naši starši, očetje in matere, prav gotovo postavili z našimi skupnimi Domovi. Koliko jih je in kako lepi so! Da, ravno ta naš slovenski dom v San Justu nam dokazuje, kako izreden je bil idealizem, kako izredna je bila ljubezen do skupnosti med našimi ljudmi. Če nas to ali ono marsikdaj ločeva, slovenstvo nas vedno združuje. Veje istega debla smo, na istem kraju so naše korenine, isti sok se pretaka po nas. Marsikdaj je tako, da bratje in sestre iz iste družine hodijo po različnih poteh, toda vsaj za gotove praznike, kot je na primer današnja obletnica, vsa pota peljejo nazaj v rodno hišo, k isti mizi. Družina je močna vse dotlej, dokler se na take dneve zna zbrati v istem veselju in ob

Informacije iz Slovenije

Ponedeljek, 18. oktobra

Državni zbor Slovenije je prejšnji teden med drugim razpravljal tudi o morebitni vključitvi Slovenije v pakt NATO. Po dolgotrajni in burni razpravi so poslanci sklenili, da naj bi o tem odločali državljani na referendumu, seveda v primeru, da bi se Slovenija odločila za vključitev v to vojaško zvezo. Sicer pa gre pri načrtovanem vključevanju v NATO za dolgoročni cilj, ki naj se ne bi uresničil prej kot v desetih ali petnajstih letih.

Člani državnega sveta so po sicer polemični razpravi potrdili zakone, ki jih je v sredo po hitrem postopku sprejel državni zbor. Gre za zakone, ki omejujejo pravico do stavke policistom, carinikom, paznikom v zaporih in nadzornikom letalskih poletov. Precej članov državnega sveta se je sicer zavzemalo, da bi sprejeli odločilni veto na te zakone, vendar niso uspeli.

Policijski sindikat Slovenije je razpravljal o nadaljnjih aktivnostih, potem ko je državni zbor z zakonom omejil pravico do stavkanja policistov in še nekaterih drugih državnih službencev. Sindikat je sklenil, da bo dal vladi čas, da do srede pripravi svoje predloge za reševanje razmer, ki so pripeljale do stavke policistov. Če vladni predlog za policiste ne bo sprejemljiv, bodo ti svoje zahteve uveljavili s takimi imenovano belo stavko. To pomeni, da bodo dosledno in točno spoštovali predpise, med katerimi so nekateri hudo zastareli. Posledice takega ravnanja pa ne bodo majhne.

Člani duhovniškega sveta ljubljanske nadškofije so ugotovili, da spremlja javne razprave o religiozno etičnem pouku v šolah toliko nejasnosti in popačenih predstav, da ozračje postaja vedno bolj nestrpno. Člani duhovniškega sveta so z odkritim pogovorom pripravljeni tudi sami prispevati k večji strpnosti, menijo pa, da bi uvažanje religiozno etičnega pouka v šolo prispevalo k duhovnemu napredku ljudi.

Komu je bil križ napoti?

Farani iz Šentjerneja na Dolenjskem smo še dolgo vedeli, da je bila velika večina naših fantov domobrancev, ki so kot vrnjeni ujetniki čakali na svojo usodo v taborišču Teharje, v začetku junija 1945 odpeljana na morišča okrog Hrastnika. Zadnja leta smo večkrat obiskali te kraje in poizvedovali, kje počivajo njihove kosti, vendar brez uspeha. Ljudi je strah.

Oktobra 1992 je prišel iz Argentine na obisk v Slovenijo tedaj 78-letni Lojze Opeka, eden redkih, ki je z morišča ušel in nam na kraju samem pokazal, kje so bili njegovi sotrpini pobiti in zasuti v udrtinah nad vasjo Brnica.

Isti skrbi. Kadar opeša ta vez, tedaj se prično pota družinskih članov razhajati, tedaj je nevarnost, da bo ob ognjišču, ki je bilo toliko časa dajala svetlobo in toploto, ostal samo še spomin na nekdanje čase in vezi.

Nadaljevanje v prihodnji številki

Objekti nekdanje vojašnice na Metelkovi v Ljubljani, kjer že od začetka septembra bivajo in ustvarjajo kulturno-umetniške skupine Mreže za Metelkovo, imajo od konca prejšnjega tedna spet elektriko. Priklopili so jo potem, ko je stroške priklopa in porabo energije prevzelo ministrstvo za kulturo. Elektriko so odklopili po nalogu mestnih oblasti, ki so prepričane, da se je Mreža za Metelkovo nasilno vselila v te prostore.

Farani razkrižke fare, ki se še vedno borijo za dosledno uvedbo slovenščine v cerkvene obrede v Razkrižju in ki še vedno zamažajo že zdavnaj obljubljeno rešitev iz Vatikana, so kljub nasprotovanju hrvaškega župnika Slavička po slovensko blagoslovili že pred tremi leti zgrajeno mrliško vežico. Župnik Slaviček njihovih prošenj, da bi v slovenščini blagoslovil to, kar so krajani zgradili s samoprispevkom, ni hotel uslišati. Farani so zato za posvetitev zaprosili Marjana Rolo, ki zdaj pri njih opravlja slovenske obrede.

Predsednik slovenske vlade dr. Janez Drnovšek je povabil na razgovor predsednika Slovenske ljudske stranke, trenutno najmošnejše opozicijske stranke. Drnovšek je govoril o „prijateljskem“, vzdušju na pogovoru. Komentatorji so mnenja, da je bilo to opozorilo Združeni listi - komunistom, da jih lahko ob nenadnem polomu koalicije, o katerem vsi govorijo, zamenja SLS.

Slovenski ultramaratonec Dušan Mravljec je v soboto popoldne končal svoj 250 km dolgi tek izpod Ponca v Planici do Dobove na hrvaški meji. Tako je Dušan Mravljec prekrizal Slovenijo še od severozahodne do jugovzhodne meje. Zda ima v načrtu še tek okoli Slovenije, po glavi pa mu roji tudi ideja, da bi prekrizal Ameriko od vzhodne do zahodne obale, kar pomeni ok. 4000 km.

Zadnje letošnje nedeljo v juliju je bilo žegnanje pri Sv. Ani na Vrheh in takrat smo od Teharjev domov grede zopet obiskali žalostni kraj, prižgali sveče in postavili skromen lesen križ, ki naj bi tam stal v spomin na pobite b rate. Na križu je bila za dlan velika kovinska ploščica, na kateri je pisalo:

TUKAJ JE ENO OD MORIŠČ SLOVENSKE DOMOBANCEV, PRIPELJANIH JUNIJA 1945 IZ TABORIŠČA TEHARJE. KRAJ POBOJA JE 15. 10. 1992 POKAZAL G. LOJZE OPEKA IZ ARGENTINE, KI MU JE USPELO TAKRAT POBEGNITI.

Križa ni več. Veliko bi se dalo napisati o „morali“ ljudi, ki jim je bil napoti skromen, v grmovju skrit križ, cel kilometer oddaljen od ceste in naselja. Nekdo ali nekateri ne morejo dojeti, da bo enkrat treba pogledati resnici v oči in priznati grehe - četudi po pol stoletja.

S.G.

Družina, 10. oktobra

Tržaški oktet v Kulturnem centru

Naslednji dan po prihodu v Buenos Aires, 11. oktobra, ko smo tu praznovali obletnico odkritja Amerike, je Tržaški oktet že nastopil v Kulturnem centru General San Martín. Poslušalci so se takoj spomnili lanskih dogodkov, saj so se v isti dvorani razvijali Dnevi slovenske kulture, na katerih se je zbralo toliko ljudi, kot jih upravitelji kulturnega centra ne pomnijo.

Koncert je bil namenjen predvsem ne-slovenski publiki, ki sledi slovenskemu kulturnemu življenju ali pa se zanima za tovrstno glasbo. In številna udeležba je pokazala, da je bila predstava uspešna, saj je bilo veliko neznanih obrazov med poslušalci, ki so zasedli večino sedežev v dvorani.

Večer je začel naš znanec Alejandro Spack, ki je s svojim simpatičnim in profesionalnim načinom najprej predal besedo predsedniku društva Zedinjena Slovenija prof. Tinetu Vivodu, ki je v imenu organizatorjev pozdravil navzoče in se jim zahvalil za udeležbo. Napovedovalec pa je nato predstavljal pesmi in jih v kratkih besedah tudi razlagal.

Pevci so predstavili predvsem slovenske umetne pesmi in — v drugem delu — skladbe tujih avtorjev. Začeli so z dvema Vrabčevima skladbama (Moja vas, Tolmin), nato Vodopivčevo Barčica, Satnerjevo Pogled v nedolžno oko, Adamičevim Vasovalcem in zaključili z Merkujevo priredbo rezijanske ljudske Da jöra ma čanjaua. Drugi del pa je, kot rečeno, vseboval tri italijanske, znano La montanara, Marinaresca in Signore delle cime, furlansko Stelutis alpinis, dve španski (La niña blanca in Ay, linda amiga), rusko Otožno zvonijo kraguljčki ter zaključili s kanadsko zdravico

Vive l'amour. Ploskanje v dvorani je nagradilo pevce in tudi voditeljico Aleksandro Pertot, ki se je pridružila oktetu pri prvem dodatku, na ponovno prošnjo pa je oktet zapel še Žabe, ki so nadvse vžgale.

Tržaški oktet je bil premostil utrujenost vožnje in se predstavil v vsej svoji karakteristiki. Pokazal je, da obvlada zahtevne skladbe, še posebej pri Tolminu in rezijanski narodni, pa tudi korektno izgovarjavo pri španskih pesmih. S svojim petjem so uspešno predstavili svoje pevske sposobnosti in tudi pesmi primorskih skladateljev, ki so — kot je razvidno iz sporeda — prevladovali. Dober začetek za turnejo po Argentini.

Tržaški oktet je že pred šestimi leti gostoval v ZDA in Kanadi med slovenskimi izseljenci in žel velik uspeh. V Argentino je prišel po posredovanju prof. Zore Tavčar - Rebula in pod pokroviteljstvom Zedinjene Slovenije. Za to priliko je nastudiral delno nekaj novih pesmi, druge obnovil. Poudarek je položil predvsem na domoljubne pesmi, peli pa bodo tudi narodne, ljudske in umetne pesmi s poudarkom na primorskih.

Oktet sestavljajo tenorji Rudi Stopar, Walter Stopar, Vladislav Komar in Vinko Škerlavaj, baritona Marko Arduini in Vinko Milič ter basista Walter Kovačič in Boris Pangerc. Zadnji je tudi vodja okteta in obenem tudi pesnik, ki je ravno pred odhodom izdal pesniško zbirko.

Umetniški vodja Tržaškega okteta pa je Aleksandra Pertot, ki občasno tudi nastopa skupaj z zborom. Zadnji nastop okteta je bil na Valvasorjevi proslavi na Bogenšperku pri Litiji.

GB

Tržaški oktet v Kulturnem centru General San Martín.

Pogled v dvorano.

IZ ŽIVLJENJA V ARGENTINI

Tone Mizerit

Predsednikovo zdravje, ki je pretekli teden nenadoma pretreslo vso politično družbo, je pokazalo istočasno na nekatere šibke točke sedanjega sistema. Res je, vsakemu smrtniku se lahko prigodi kaka nasreča in nihče nima zagotovljenega večnega zdravja. A prav zato mora organizirana družba sloneti na temeljih, ki ne smejo biti odvisni od enega samega človeka, brez katerega bi se vse zrušilo v prah.

POSREČENA OPERACIJA

Zamašena žila, ki so jo morali kirurgi operirati, je simbol šibkosti, v katero more pripeljati družbo ta blaženi sistem, ki je lasten argentinski politiki in ki smo ga že nekajkrat omenili na tem mestu. Menem je po svoje „caudillo“, vodja, okoli katerega se suče celotno politično življenje. Kot je bil nekoč Perón, katerega smrt brez nasledstva je prinesla kaos v argentinsko družbo. Kaos, ki je naravno vodil v diktatorski vojaški režim.

Res je, da ustava predvideva razne možnosti nasledstva za primer, če predsednik ni zmožen izvajanja oblasti. A že samo dejstvo, da je Menem odšel na operacijo brez predhodne, vsaj formalne, delegacije oblasti (predaje predsedništva), je nadvse zanimivo. Dejstvo je, da ni podpredsednika, odkar je Duhalde odstopil s tega mesta in prevzel guvernerstvo province Buenos Aires. Ustava narekuje, da v primeru odsotnosti ali nemoči predsednika vodi državne posle podpredsednik. Tega ni. V tem primeru pride v poštev predsednik senata (Menemov brat), nato predsednik poslanske zbornice (znova zmagoviti Pierri) ter nato predsednik vrhovnega sodišča. A vsi ti morajo mesto zasesti le začasno, dokler se predsednik ne vrne, ali pa morajo v primeru smrti in stalne nemoči izvajanja oblasti sklicati ponovne volitve za novo dobo.

Zakaj Menem nikdar ni sklical volitev za novega podpredsednika? Verjetno iz političnih razlogov, da prepreči hujše notranje boje v stranki. Tega tudi Frondizi ni storil, potem ko je podpredsednik Gómez odstopil, niti ni tega storila Isabel Perón, ko je prevzela predsedništvo. Prvi in druga sta bila potem žrtev vojaških udarov. Dejansko je tudi res, da ni bilo močnih osebnosti, ki bi mogle zasesti drugo mesto oblasti v državi.

Po svoje pa ima Menem tudi v tem srečo: opozorilo je prišlo pravočasno, operacija je izvrstno uspela, zdravje se mu je povrnilo in že dela naprej na spremembi ustave in ponovni predsedniški dobi. A znova se moramo vrniti na ugotovitev, da ne more vse odviseti od sreče in uspeha ene osebe. Jasno je bilo razvidno, da vse preveč odvisi od Menema.

Ko se je razvedela novica o njegovi bolezni, so argentinske delnice na mednarodnih trgih naglo padle in si opomogle šele, ko je bilo jasno, da predsedniku ne preti nobena resna nevarnost in da mu je zdravje zaenkrat zagotovljeno.

Prej smo omenili močne osebnosti. Radikalizem je danes dejansko brez močne figure. Na levici se mnogo suče okoli Solanasa, toda ta je le filmski režiser, ki se vtiika v politiko, nič več. Liberalci brez Alsogaraya niti ne morejo ohraniti edinosti. Desnica niha med Ricom in Bussijem. Kar pa se peronizma tiče, sta le dva moža z lastno odločilno težo: predsednik Menem in guverner Duhalde. In v tem je tragika: če

Menemu izpodnesejo načrt o ustavni reformi, se Duhaldeju odpirajo vrata v vladno palačo. Kako torej razumeti in verjeti, da bo Duhalde ob krmilu peronistične stranke storil vse, da res pride do ustavne reforme?

ZNOVA DIALOG GLUHIH

Kar se tega tiče, se stvar ni mnogo spremenila. Radikali so končno pristali na dialog, niso pa spremenili svojega za držanja do ustavne reforme, kateri strumno nasprotujejo. Delno je to pripisati tudi novemu peronističnemu zagonu za izvedbo plebiscita. Celó govori se že o možnem datumu: prvi teden v novembru. Tedaj bomo baje znova volili, ostanejo pa vsa vprašanja in negotovosti, ki smo jih omenili v zadnji številki.

Še več. V zadnjem trenutku se je še bolj zapletel razvoj potrditve sklicanja v senatu. Mendoški Bordón ne pristaja na potrditev, sanluisški Rodríguez Saá se je končno odločil za „ne“ in sanjuanski blokist Bravo je postavil toliko in tako težke zahteve, da je sama potrditev v senatu za vlado prava Pirova zmaga.

V tem ozračju je skoraj neopazno prešla mimo posebna študija Medameriške banke za razvoj (BID) ki kritično presoja razmerje med pesom in dolarjem. Meni, da je položaj argentinskega gospodarstva izredno pozitiven, toda previsoka cenitev pesa proti dolarju bojkotira možnosti izvoza argentinskim proizvodom. O tem so že večkrat debatirali argentinski ekonomisti od Alsogaraya do Alemana in drugih. Vsem je minister Cavallo odgovoril: „Fant, ti tega ne razumeš“. Kaj bo dejal sedaj, ko kritika in nasvet prihaja iz osrčja mednarodne ustanove?

Res je, Cavallo svoje politike tudi glede razmerja med pesom in dolarjem ne bo spremenil. Vsak premik dolarja bi mogel sprožiti inflacijski sunek, ki bi ga gospodarstvo in socialni položaj težko prenesla. Po drugi strani je celotno ravnotežje, ki utemeljuje argentinsko stabilnost, v izrednem težkem položaju. Vprašanje je, kaj bi bilo, če bi nenadoma spremenili sorazmerje dolarja. Tega res ne kaže. Na vsak način pa bo morala gospodarska ekipa nekaj storiti, kajti ostati, kjer smo, tudi ne zagotavlja uspeha: nihče ne ve, koliko časa more sedanjí položaj ohraniti to rahlo ravnotežje. Tudi ni dialoga med vlado in vladanimi. Oblast je prepričana o svojem „pravu“, vsi, ki protestirajo proti, pa tudi.

Ob vsem tem moramo znova ugotoviti, da v Argentini manjka skupni narodni načrt. Ne na političnem področju ne v gospodarstvu ne v vzgoji ne na socialnem področju še nismo prišli do kake skupne točke. Kot da vlado to ne zanima in opozicije to ne skrbi. Vlada ima le en cilj: ovekovečiti se na oblasti. Opozicija pa, kako znova priti na oblast. V tej nenehni borbi jima je narodna usoda poslednja briga.

Ni težko ugotoviti torej, da bo ves položaj ostal nespremenjen, dokler politični kadri ne bodo dozoreli v tisto zrelost, v kateri bo oblast le sredstvo službe javnemu blagru. Močne ustanove v rokah ljudi, ki jim bodo prvo narodni cilji. Jasni cilji, ki naj bodo vsaj v glavnem skupni vsem: vladi in opoziciji. Če ne, bomo še naprej prisostvovali tragičnim igram, v katerih se na oblasti druga za drugo vrstijo skupine, ki rušijo vse prejšnje delo in si gradijo le lastne slavo — muhe enodnevnice, ki jih narod še prej pozabi, predno preide doba tistih, ki so jih postavili.

TONE ŠUŠTERŠIČ

Neupogljivost primorskih Slovencev pod fašističnim terorjem

V sedanjem času, ko italijanska manjšina uživa v Sloveniji zavidljiv nemo-ten razvoj in ki istega zavira na različne načine slovenski manjšini današnja demokratska Italija, ko italijanski šovinistični elementi prizadevno „odkrivajo“ „fojbe“, izražajo zahteve po spremembi meja, je prav, da oživimo vsaj bežni spomin na prvi odločilni upor primorskih Slovencev proti zatiralnemu sistemu fašistične vladavine. Uničevalna izvajanja načrtne raznarodovalnosti so tedaj dosegla svoj višek.

Črnosrajčniška diktatura je z znanimi zastrašujočimi pogromi hotela spraviti primorske Slovence na kolena in jih čimprej preleviti v Italijane. Odklon narodne smrti, potrdilo rodne biti, odločitev za ohranitev narodnega življenja, so sprožili splošen odpor proti rimskemu strahovladju. Prvenstvo odpora je pripisati predvsem duhu mladih primorskih Slovencev, ki so odklanjali opreznost, boječnost in pohlevno zadržanje nekaterih rojakov. Čutili so namreč dolžnost, da vrnejo fašistom milo za drago in da istočasno seznanjajo evropsko javnost z usodo Primorja.

Začelo se je s prvotno tržaško, načelno in udarno organizacijo „Borbo“, ki se je kmalu spojila z obsežnejšo organizacijo, razvevano po vsej Primorski. Že leta 1927 so se mlajši ljudje sestali na gori Nanos in sklenili ustanoviti narodno obrambno gibanje. Izbrali so mu posebno ime, sestavljeno iz začetnih krajev Trst, Istra, Gorica, Reka — „Tigr“, ki je zvenelo kot klic k boju.

Leta 1928 je zaradi atentata v Gorici policija posegla v slovenske odporiške vrste. Obsojenih je bilo 21 goriških narodnjakov. Po streljanju na volilce pri Pazinu l. 1929 je padla v roke istrska skupina — jedro organizacije pa je bilo odkrito šele po napadu na Slovencev sovražno uredništvo „Il Popolo de Trieste“. Le malo primorskih domoljubov se je rešilo z begom čez mejo. Na sodnih procesih l. 1930 v Pulju, v Trstu in Rimu, je posebno sodišče za zaščito države izreklo pet smrtnih obsodb. Mlada življenja Gortana, Bidovca, Marušiča, Zvonimira Miloša in Valenčiča so končala pod fašističnimi strelji, 34 pripadnikov odporiškega gibanja pa je bilo obsojenih skupno na 370 let zloglasnih zaporov na Liparskih, Santo Stefano otokih in še v drugih krajih.

Po bazoviških žrtvah je delovanje „Borbe“ — sestavnega dela „Tigra“ (z začetnim samostojnim delovanjem na Tržaškem) sicer prenehalo, a po kratkem premoru se je odporiško gibanje preneslo na organizacijo „Tigr“, ki je naletelo pri primorskih domoljubih na široko odmevnost. Uporni duh se je širil celo med tiste sloje slovenskega prebivalstva, ki so se v začetku omejili le na kulturno delovanje. Dragocen dosežek tigrovstva je bila postopna prevzgoja mirnega, ubogljivega in zakonitosti predanega ljudstva v idejno trdnost in trdo neodjenljivost v boju za narodni obstoj.

Vodstvo „Tigra“ so sestavljali odločni, narodnozavedni člani: Albreht Rejec, Danilo Zelen, Just Godnič in deloma tudi Ferdo Kravanja. A fašistična raznarodovalna obsedenost je leta 1941 zahtevala ponovne žrtve. Na velikem tržaškem procesu je „Tribunale speciale“ izreklo sodbo. Zaključilo se je s streljanjem petorice slovenskih mladih narodnjakov na openskem strelišču. Med ostalimi obsojenci na različno dobo zapora, je bilo opazno tudi precejšnje število kulturnih delavcev-tigrovcev.

Primorsko ljudstvo se je kot prvo v

Evropi dvignilo v aktivnem upor zoper fašistično strahovlado. Če se vprašamo, odkod so se ti mladi drzni rodoljubi navze-li toliko poguma in odkod črpali navdušenost, ponos, globoko vero in pripravljenost za žrtve, bomo prišli do zaključka, da ni vela iz njih samo čustvena prizadetost in podzavestni odpor do krivice, marveč predvsem visoka, narodno politična zavest posameznika, ki je sestavni del celotne narodne skupnosti. Zato se ni niti čuditi, če so si leta 1938 zavedni tigrovci celo drznili pripraviti atentat na Musolinija, ki je sicer po naključju izpodletel, a je povzročil velik preplah med črnosrajčniki. Organizacija „Tigr“ je bil resnični izraz spontanega odpora vsega primorskega ljudstva, čigar odločno voljo za ohranitev lastne biti niso mogli zlomiti ne požigi narodne imovine, ne mučenja po zaporih, ne streljanja domoljubov. Bila je prava ljudska fronta, ki je ni moglo ugonobiti barbarstvo „tisočletne rimske kulture“. Ne da se primerjati z lažno poznejšo „Osvobodilno fronto“, ki je izigravala narodno zavest primorskih domoljubov, razdvajala to ljudstvo med vojno in po vojni in dosegla končno z zakulisnimi brezvestnimi akcijami izgubo cone A z beneško Slovenijo in seveda tudi izgubo Trsta in Gorice. Med zmagovalce vključena Jugoslavija je morala sramotno kloniti pred poraženo Italijo in ji odstopiti zasedeno ozemlje po lastnih četah.

Naj bi bil spomin na prvotno ljudsko odporiško gibanje „TIGR“ trajen, saj se je v njem zrcalila enotnost, pokončnost in neuklonljivost primorskih Slovencev!

Mogoče bi vas zanimalo vedeti, da...

— da se na škofijsko Karitas v Ljubljani obrača čedalje več ljudi v raznih stiskah (v aprilu je bilo 142 prosilcev)...

— da je ameriški psihoanalitik in Jungov učenec James Hillman napisal knjigo „Sto let psihoanalize in s svetom je zmerom slabše“, v kateri dokazuje negativen vpliv psihoanalize na modernega človeka...

— da doslej ni nobeden moški iz Medjugorja padel, čeprav se je bojeval v Mostarju in drugje, da nihče v Medjugorju ni bil posiljen ali ranjen...

— da se je medjugorski videc, dvaindvajsetletni Jakov na velikonočni praznik poročil v župnijski cerkvi v Medjugorju z Italijanko Annaliso Barozzi iz Mantove, ki jo je bil pred letom spoznal v tem mestu...

— da v novi tajni policiji republike Slovenije, ki šteje nekaj čez 400 ljudi, jih približno 300 vedri tam iz časov starega režima...

— da je že l. 1944 slovenska OZNA imela kartoteko z več kot 5.000 obravnavanimi primeri, vse od vidnejših nasprotnikov do sopotnikov OF...

— da je v stavbi nekdanje klasične gimnazije v Ljubljani dobila svoje prostore srbska osnovna šola...

— da v Sloveniji grozi velikemu vrtnemu polžu, ki velja za gastronomsko specialiteto, iztrebljenje...

— da zagrebško Društvo za preučevanje etnogeneze, ki ga vodi ljubiteljski etnolog inž. Ivan Koch, pripravlja ekspedici-jo v Iran, ki naj bi bil domnevna prado-movina Hrvatov...

Mladika, Trst, št. 4 in 5

GOSPODARSKI VESTNIK

Slovenske latinskoameriške Trgovske Zbornice

Obisk iz Ljubljane

V petek, 1. oktobra t. l. je prispela v Buenos Aires skupina 31 podjetnikov in gospodarstvenikov, članov Društva ekonomistov iz Ljubljane, na potovanju po Južni Ameriki. Po posredovanju Slovenske gospodarske zbornice so izrazili željo spoznati in navezati stike s slovenskimi podjetniki in ekonomisti v Buenos Airesu. Zato so že takoj ob prihodu obiskali podjetji INTERPACK S.A. v Lomas del Mirador in San Justo.

V soboto, 2. oktobra dopoldne, pa je Slovensko latinoameriška trgovska zbornica v Buenos Airesu pripravila srečanje z obiskovalci in svojimi člani, ki so se res v zelo velikem številu udeležili tega prvega tovrstnega srečanja. Predsednik zbornice Herman Zupan jim je izrekel dobrodošlico in predstavil lic. Marca Rebozova, znanega ekonomsko-finančnega svetovalca, dopisnika ekonomskega dnevnika „Ambito Financiero“ ter člana CEAL (Centro de Estudios de América Latina), ki je strokovno opisal gospodarski položaj v Južni Ameriki, posebej v Argentini in ga primerjal z gospodarskim stanjem v Sloveniji.

Ob argentinskem asadu so člani obeh organizacij razvili živahen pogovor, navezali stike in poslanstva, ki upamo, se lahko razvijejo v koristne trgovske stike med obema državama.

100 MILIJARD TOLARJEV je skupna vsota slovenskega denarja v obtoku.

NAJBOLJŠI GOSPODAR na slovenski zemlji je slovenski kmet. S sprejetjem zakona o gozdovih, bo država vrnila približno 293.6000 hektarov gozdov praviim lastnikom ali skoro 80 odstotkov vseh. Slovenski gozdovi zavzemajo 1.034.000 hektarov, kar je več kot polovica vsega ozemlja. Vsekakor bo bodočnost kmalu pokazala, kako bodo gozdovi v privatnih rokah bolje uspevali, kot v skupni lasti.

ŠUŠTARSKA NEDELJA. V Tržiču je bila v začetku septembra že 26. Šuštarska nedelja. Obišče jo vsako leto preko 60.000 ljudi iz domovine in tujine. Prireditelj je pestra in privlačna. Najbolj živahno je bilo pri ribniku bombažne predilnice, kjer so člani kajakaškega kluba s kajaki skakali v ribnik. Na 250 stojnicah so si obiskovalci lahko ogledali in kupovali razstavljeno blago. Na sporedu so bile tudi številne kulturno-zabavne točke. Za konec pa velika šuštarska veselica, kjer je imel glavno vlogo ansambel Čuki.

SEJEM GOST-TUR 93 V MARIBORU. Na tem mednarodnem sejmu gostinstva in turizma, ki je bil v začetku oktobra, je sodelovalo več kot 300 domačih in tujih razstavljalcev.

PRVI SLOVENSKI PAPIR. Štirinajstega junija 1843 je stekel izpod papirnega stroja papirnic v Vevčah prvi list papirja. Že eno leto po začetku obratovanja — 1844 — so dobili za svoje razstavljene izdelke zlato kolajno z diplomom. Že takrat so papirničarji iz Vevč izvažali dve tretjini svojih proizvodov v Trst in Benetke. V papirnici je bilo zaposlenih 70 delavcev iz desetih sosednjih krajev. (Slovenski narod, 1.VII. 1893).

SODELOVANJE Z ZDA. Sredi septembra je bil v Ljubljani podpisan sporazum, v katerem sta se slovenska in ameriška vlada obvezali, da bosta spodbujali znanstvenotehnično sodelovanje. Poudarek bo na temeljnih znanostih, varstvu okolja, kmetijstvu, industriji, energetiki, prometu in standardizaciji. V skupni sklad bosta državi prispevali za začetek po 350.000 dolarjev. V začetku bodo skušali uresničiti 15—20 načrtov.

42.000 OBISKOVALCEV je imel v nedeljo, 12. septembra celjski mednarodni

obrti sejem. Na njem se je že pokazalo, kako raste drobno gospodarstvo, kjer prevladujejo še podjetja z enim ali dvema zaposlenima. Na sejmu je bila vrsta zanimivih dogodkov in novosti kot npr.: predstavitev bančnih uslug, sistem za iskanje novih poslovnih partnerjev itd.

OBETAVNA TRGATEV. Letošnja trgatav se je letos že pričela, tudi v okolici Maribora. Vinogradniki si od nje obetajo veliko. Pričakujejo pa ustrezne odkupne cene grozdja.

RAZSTAVA PLEMENSKE ŽIVINE. Vse tri zasavske kmetijske zadruge so skupno z ljubljanskim kmetijskim zavodom izvedle razstavo. Poleg goveje živine so ocenjevali tudi konje. Najlepše govedo je dobilo zvo-nec, konji pa uzdo. Te razstave so bile že pred 40 leti. Sedaj želijo ta običaj obnoviti.

PREOBSEŽEN SEJEM. V Gornji Radgoni so imeli kmetijsko-živilski sejem, ki si ga praktično v enem dnevu ni bilo mogoče dobro ogledati. Sejem je iz leta v leto bogatejši in strokovni del je imel kar 33 srečanj, posvetov, strokovnih predavanj in predstavitev. Sodelovali so avstrijski sejmi, prav tako zagrebški velesejem.

FARME NOJEV so se pojavile v Sloveniji. Trenutno jih je 25. Največja je v Suhi pri Krajini. Pri teh živalih pa je uporabno prav vse: od mesa, do jajc, krempljev, kože za usnje in perja za modne dodatke.

39.360 NOVIH AVTOMOBILOV so prodali v Sloveniji prvih sedem mesecev v letu. Največ — kar 24% — je bilo Renaultovih vozil, na drugem mestu vozila znamke Škoda, na tretjem mestu pa Fordova vozila.

500 LET SEJMOV V KRANJU. Mesto se je spominjalo leta, ko so pred 500 leti dobili listino, ki mu je dovoljevala prirejati dva enotedenska sejma na leto. Izročilo se je ohranilo do danes, ko Gorenjski sejem prireja kar sedem sejmov na leto. Sejmi so odlično obiskovani. Obišče jih povprečno po 500.000 ljudi.

POSLOVNI IMENIK SLOVENIJE je bil predstavljen v začetku septembra. V njem je vpisanih okoli 8.700 aktivnih podjetij. S tem se tudi Slovenija vključuje v poslovni sistem Kompassa, ki deluje v 138 državah po vsem svetu in vključuje več kot milijon podjetij.

TISOČ PSOV iz vse Slovenije je bilo razstavljenih na mednarodni razstavi psov v Lendavi. Je to res največja tovrstna pasja razstava v Sloveniji.

12,3 MILIJONOV POTNIKOV so v letu 1992 prejele slovenske železnice, od tega 11 v domačem in 1,3 milijona v mednarodne prometu. V letošnjem voznem redu je skupno 447 vlakov, ki se ustavljajo na 260 domačih postajah. Dolžina slovenskih prog znaša 1201 kilometrov. Skupni prihodki potniškega prometa so bili 1629 milijonov tolarjev, stroški pa 7.252 milijona tolarjev.

USPEŠNO GOSPODARSTVO. V 8 mesecih letošnjega leta je Radenska izvozila na tuji trg 6.630.000 izdelkov, kar za 6 odstotkov več kot lani. Prodaja na tuje se je povečala zlasti s prodajo 1,5 litrskih plastenk. Doma so prodali 79 milijonov izdelkov.

200.000 LITROV JANŽEVCA prodajo mesečno v Radgonskih gorah. Kaže, da bodo do 15. oktobra prodali vso zalogo. S prodajo novega letnika pa bodo pričeli novembra.

VALUTNI TEČAJ V SLOVENIJI

6. oktobra

1 dolar	115,92 SIT tolarjev
1 marka	71,67 SIT tolarjev
100 lir	7,30 SIT tolarjev

37. OBLETNICA NAŠEGA DOMA V SAN JUSTU

Naš dom je od vsega začetka svojega obstoja pred 37. leti središče močne in delovne slovenske skupnosti v San Justu. V njem se zbirajo mladi in stari, prihajajo na zabavo in delo, otroci v slovensko šolo, drugi na igre in pevske vaje in še in še. Zato so tudi krajanji z vsa ljubeznijo praznovali letošnjo obletnico Doma dne 10. oktobra.

Zjutraj je bila maša v sanhuški stolnici, ki jo je daroval delegat prelat dr. Alojzij Starc in krajevni dušebrižnik Tone Bidovec, pel pa je mladinski pevski zbor pod vodstvom Andreja Selana.

Po maši so se rojaki iz San Justa in povabljeni odpravili peš v bližnji Naš dom, kjer se je pričelo praznovanje z dvigom slovenske in argentinske zastave in petjem obeh državnih himen. V spodnjih prostorih so nato pripravili akademijo, ki je bila predvsem delo mladih. Najprej je predsednik Doma Janez Albreht pozdravil goste, nato so pozdravili tudi predstavniki mladine Marjan Indihar, Mici Casullo v imenu odseka Zveze mater ter se zahvalili vsem, ki so sodelovali in pomagali pri potovanju San Justa v Slovenijo, in jim darovali razne spominčke.

Otroci Balantičeve šole so nato zelo junaško zapeli nekaj otroških in narodnih pesmi; pripravila sta jih Anica Mehle in Marija Štrubljeva.

Moški zbor pod vodstvom dirigenta Andreja Selana pa je zapel z izbranimi glasovi in ubrano harmonijo slovenske narodne in umetne pesmi. Za njimi je nastopil mladinski mešani zbor pod istim voditeljem, ki je zapel -kot ponavadi z velikim uspehom- tri narodne pesmi. Oba zbora je pri klavirju spremljala prof. Andrejka Selan. Burno ploskanje je zaključilo ta del proslave. Vsi pa so bili povabljeni še na ogled razstave fotografij z obiska domovine, o čemer bomo poročali podrobneje prihodnjč.

Opoldne je bilo pripravljeno za domače in goste tudi obilno in okusno kosilo, na dvorišču pa so otroci igrali nogomet.

Pozno popoldne se je pričel kulturni program v gornji dvorani, ki so jo napolnili rojaki iz San Justa in od drugod.

Napovedovalka Ivana Tekavec je povezovala razne prizore.

Predsednik Doma Janez Albreht je med pozdravom omenil med drugim tudi naslednje:

Običajno smo že več let uprizarjali ob naših obletnicah zelo dobro uspele gledališke predstave, na katerih je naša mladina dokazala, da zelo dobro obvlada slovenski jezik.

Danes oziroma na današnji obletnici pa imamo veliko novost: nahaja se med nami

Tržaški oktet, ki nam prinaša kosček domovine naših staršev. Z izvajanjem lepih slovenskih pesmi se bomo vsi za trenutek povrnil v tiste prelepe kraje pod Triglavom, katere smo imeli priliko videti ob našem obisku svojih korenin v preteklem letu.

Ta obisk naj nam bo most čez ocean, omogoči nam, da si spopolnujemo šege in navade, ki smo jih prinesli seboj. Le tako se bomo še dolgo ohranili kot del slovenskega rodu v tujini.

Slavnostni govornik je bil priljubljeni govornik bivši predsednik ZS Lojze Rezelj, katerega navduševalni in jasni govor priobčujemo na uvodnem mestu.

Kot glavni kulturni program je bil napovedan koncert Tržaškega okteta. Ta je zaradi birokratskih težav lahko prispel v Buenos Aires šele isti dan opoldne, tako da je bil njegov prvi koncert v soboto v Slovenski hiši odpovedan. Čeprav trudni, so se na koncertu v Našem domu izredno postavili s svojimi lepimi glasovi, naštudiranimi pesmimi in brezhibno tehniko.

Pozdravil jih je predsednik Zedinjene Slovenije prof. Tine Vivod, naštel obiskovalce naše skupnosti v preteklosti in dejal:

In sedaj vi, bratje iz Trsta, Tržaški oktet, Bog vas živi!

Med nami boste preživeli dva tedna in odkrivali Slovenijo v svetu, ki sloni na petih stebrih:

Temeljna usmeritev: našo emigracijo vodijo vrednote krščanskega življenja, upanje in ljubezen do naroda.

Ponos: zavedamo se, da delo, ki ga opravljamo, koristi posameznikom, družinam in narodu; to delo sloni na krščanski morali.

Potrpežljivost: med nami velja načelo prijateljstva, vzajemnosti in medsebojnega spoštovanja.

Vztrajnost: čutimo se zavezane, da živimo po moralnih načelih, ki izhajajo iz naše vere in prepričani smo, da uspevamo dolgoročno — proti vsem napovedim — in tudi današnji 37. jubilej je temu dokaz.

Jasen pogled naprej: bodočnosti gledamo v oči mirno in trezno, brez naglice in koristolovstva; bistoene reči se ne bodo spremenile; prilagodili se bomo okoliščinam in se trudili za tretji in četrti rod — naš up in naša ljubezen — za našo mladino. Sodelovali bomo z vsemi, ki nas bodo podpirali in spoštovali našo identiteto, zavedajoč se, da je medsebojna pomoč nujna za narodno ohranitev.

Tudi zato ste dobrodošli v Argentini na 37. obletnici Našega doma in na vseh obiskih naših Domov v Velikem Buenos Airesu in notranjosti Argentine.

Oktet je zapel vrsto slovenskih narodnih pesmi iz raznih delov Slovenije, z dobro pretehtano variacijo hitrega in počasnega tempa, živahnih in otožnih napevov, bodrilnih in sentimentalnih pesmi. Od forte do pianissima so nam prikazali vse bogastvo naših pesmi in so nas s svojo umetnostjo predstavili za hip v domovino. Zato so tudi zasluženo prejeli po vsaki pesmi gromovit aplavz, pa tudi po končanem programu so morali zapeti še nekaj pesmi.

Posebno so bile zanimive za nas koroške in nepoznane rezijanske pesmi, kakor tudi Vodopivčeva uglasbitev Zdravljice. Omenimo še, da je v končni pesmi pela tudi umetniški vodja okteta Aleksandra Pertot.

Ob koncu so se jim Sanhuščani zahvalili z lepim darilom, pa tudi Tržčani so izročili prededniku Albrehtu knjige v dar in zahvalo za prisrčen sprejem.

Zvečer so nato gostje ostali še lep čas v prisrčnem pogovoru in mladi so lahko tudi zaplesali.

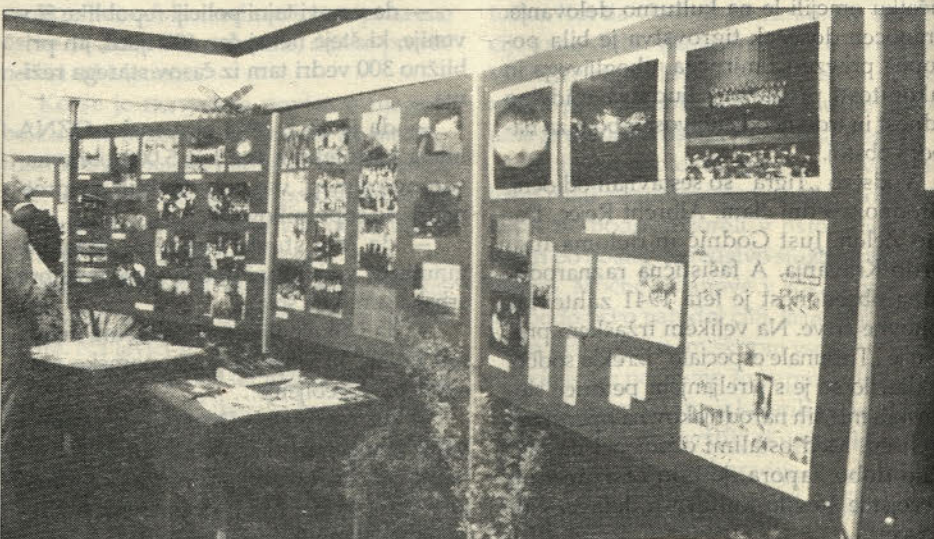
Tržaški oktet poje v Našem domu.

Oktet in umetniški vodja Aleksandra Pertot. Scena je delo Toneta Oblaka.

Otroški zborček med dopoldansko akademijo. Anica Mehle.

Razstava o obisku v Sloveniji. Foto: Marko Vombergar

NOVICE IZ SLOVENIJE

SLOVENC V ARGENTINI

JESENICE — Zaradi zastarelosti strojev in pomanjkanja naročil so zaprli valjarno žice Fiprom. V njej je bilo zaposlenih 120 oseb. Razlogov za pomanjkanje naročil je več ker so uporabniki kupovali rajši cenejše žice (iz vzhodnih držav) in zaradi zmanjšanja gradbene dejavnosti.

LJUBLJANA — Založba Messidor (bavi se predvsem z latinskoameriško glasbo) je izdala ploščo Charango z dvajsetimi deli, ki so značilni za visoko planote (Altiplano) Bolivije, Perúja in Argentine. Izvajalec je Jaime Torres s svojo skupino. Na plošči so razni tipični ritmi, ki se jim pridruži še tango (El día que me quieras) in božična La peregrinación.

LJUBLJANA — Na šestih različnih krajih so se vrstili nastopi v sklopu tretjega etno festivala Okarina. Sodelovale so štiri skupine: irska, madžarska, iz gornje Avstrije in slovenska skupina Trinajsto prase.

PIRAN — Na dražbo so hoteli prodati izpraznjeno stavbo (2.200 km²) stare piranske bolnišnice. Pred časom jo je hotela kupiti ali najeti zadruga zasebnih zdravnikov, vendar ni bilo nikogar, ki bi hotel plačati zanjo tri milijone mark. Pravijo, da bi stavba bila v najboljšem primeru vredna dva milijona mark.

ŠOŠTANJ — Leta 1978 je Jurij Rotovnik popravil temelje hiše na hribu Skorno, pa našel vhod v podzemsko jamo. Takoj je začel z raziskovanjem in urejanjem, z napeljavo elektrike in od leta 1988 že sprejema obiskovalce. Vhod je kar skozi hišo, jama pa ima vse, kar se v jamah najde: stalagmite, stalaktite, baldahine, cevčice, itd. Zaninimivost Rotovnikove jame je mineral aragonit (CaCO₃) v igličasti obliki.

RAVNE — Železarne Ravne so morale po razpadu Jugoslavije (večinoma so delale za jugoslovansko armado) poiskati novih usmeritev. Tako je podjetje Strojno tehnološka oprema med drugim začelo poseben program s sodelovanjem oblikovalca Oskarja Kogoj: razviti hočejo „slovenski jedilni pribor“ v visokokakovostnem jeklu, v najrazličnejših kombinacijah, ki bodo zadoščevale potrebam in estetiki današnje kulinarčne kulture. Kogoj je pribor zamislil in oblikoval po koroški leseni žlici in ribniški suhi robi.

KANAL — Četrtilč so pripravili skoke z mosta v Sočo (višina: 15 metrov). Dva tisoč gledalcev je sledilo trem serijam skokov enajstih pogumnežev. Končno je žirija priznala zmago Tržičanu Pinu Auberju (55 let), drugi pa je bil njegov someščan Roman Alessio.

MOKRICE — Grad Mokrice je zagrebška nadškofija kupila leta 1937, leta 1953 pa so takratne komunistične oblasti grad in okoliška posest nacionalizirale. Ozemlje so razdelili med bližnje občine, na gradu pa so Terme Čatež uredile luksuzni hotel. V skladu z denacionalizacijo pa je pred nekaj meseci zagrebška nadškofija predstavila zahtevo kot bivša lastnica Mokric, da ji slovenska oblast vrne objekt. V prvi reakciji so na ministrstvu za kulturo izjavili, da je bila zahteva predstavljena v hrvaščini in da zakon o denacionalizaciji priznava pravico do vrnitve le verskim skupnostim, ki delujejo na Slovenskem (torej zagrebški nadškofiji ne bi pripadalo). Njihova odvetnica pa odgovarja, da je to rimskokatoliška cerkev in da še vedno deluje v Sloveniji.

MARIBOR — Jehove priče so imele svoj kongres pod geslom Božji pouk. Štiridnevni kongres se je udeležilo okoli 2000 ljudi; na kongresu so poskušali z biblijskega vidika prikazati družinsko življenje in ekonomske razmere današnjega časa. Kongres je bil v dvorani Tabor, kjer so tudi krstili v bazenu novih 69 pripadnikov. Trenutno je predsednik Jehovcev B. Presker.

KAMNIK — Živinozdravnik Nikolaj Sadnikar je bil navdušen zbiralec starin in pri tem si je nabral tudi mnogo znancev med likovnimi umetniki (Jakopič, Kobilica, Meštrovič, itd.). Starine, kovinski izdelki, pohištvo, orodje in orožje, cerkveni predmeti — vse je prišlo v poštev in tako je v avgustu leta 1893 odprl muzejsko zbirko, ki danes nosi njegovo ime. Torej je zbirka že sto let na ogled.

CELJE — Ob svoji 65-letnici ustanovitve je celjski Aero klub pripravil letalski miting. Kar precej ljudi si je ogledalo nastope letalnih, motornih in poslovnih letal, pa tudi padalci, zmajari („aladelistas“) in modelarji so pokazali svoje. Z dobičkom imajo namen kupiti novo jadralno letalo, da se bodo lahko predstavili na tovrstnih tekmovanjih.

ILIRSKA BISTRICA — V Domu na Vidmu je imel koncert tenorist Savo Pugelj. Prepeval je razne Verdijeve, Puccinijeve, Tosijeve, Castaldonove arije in samospeve. Pugelj nastopa redno v bielefeldski operi v Nemčiji.

TRŽIČ — Tovarna čevljev Peko je letos praznovala devetdesetletnico obstoja. Leta 1903 jo je ustanovil Peter Kozina, ki je znal združiti moderno industrijsko izdelavo s tržiško tradicijo čevljarstva. Danes Peko zaposluje 2.500 oseb, izvozi osemdeset odstotkov svoje produkcije in s tem ustvari 50 milijonov dolarjev dohodka.

KOBARID — Kobariški muzej prve svetovne vojne — Soške fronte — je slovesno proslavil trenutek, ko je muzejski prag prestopil stotisoči obiskovalec. Muzej je letos Evropski svet proglasil za evropski muzej leta, za kar bo v tem mesecu oktobru prejel umetnino Juana Miroja „Žensko lepih prs“. Umetnina je neke vrste prehodni pokal, ki je razstavljena v izbranem muzeju do prihodnjega izbora.

SOČA PRI PORTOROŽU — Že trideset let se Rok Grašič ukvarjal z gojenjem kaktusov. V rastlinjaku ima 1.500 različnih vrst in jih prodaja. Nekateri imajo trideset in več let; za prodajo pa so stari od 2 do 5 let. S kaktusom gredo tudi dragoceni nauki o skrbi za te rastline, ki imajo v Sloveniji težke „življenjske“ razmere.

LJUBLJANA — Ansambel bratov Avsenik je izdal na dveh laserskih ploščah skupek pesmi z naslovom 40 let — 40 hitov. Ploščama je pridružena tudi knjižica s kronološkimi podatki ansambla. Na ploščah je najti znane naslove pesmi pa tudi znana imena, kot so Franca Korena in Danice Filipič ali pa že pokojnega trobentača-humorista Franca Korena. — Ansambel s „slovenskim“ imenom All Capon Štrajh Trio je izdal svojo prvo lasersko ploščo s tudi „slovenskim“ naslovom Greatest Hits. Sestavljajo ga violinist, violist in čelist, ki igrajo klasične, pop in rock skladbe v priredbi Gregorja Strniše.

MURSKA SOBOTA — Slovenski sladkor je najcenejši v Evropi. Če cene sladkorja „prevademo“ v slovenske tolare, dobimo naslednje številke: v Sloveniji in na Madžarskem 90, v Italiji, na Hrvaškem in Portugalskem 130, v Avstriji 150 in na Finskem 160. Slovenski sladkor predelavajo iz sladkorne pese: za kilogram sladkorja je potrebnih 17 kg sladkorne pese.

LJUBLJANA — Služba družbenega knjigovodstva (slovenskega DGI) je zbrala podatke o slovenskem premoženju, ki je ostal v drugih republikah bivše Jugoslavije. To tretje „preštevaje“ ocenjuje stanje konec leta 1992. Po njihovih računih naj bi bilo v materialnih naložbah, osnovnih sredstvih, zalogah, terjatvah od kupcev, dolgov in kratkoročnih finančnih naložbah, stanovanjih, počitniških domovih in napravah reci in piši — 6.117 milijonov nemških mark!!!

Osebnosti

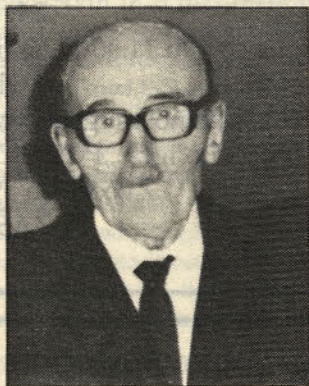
Rojstvo: Rojen je bil Ignacij Danijel Keber, sin arh. Andreja in Beatriz Litta. Čestitamo!

Krst: V Bariločah je bil krščen Bojan Urbančič, sin Jožeta in Vilme roj. Moreschi. Botrovala sta Mariela Moreschi in Damjan Urbančič. Krstil ga je prof. Francé Bergant. Čestitamo!

Smrti: Umrli so: Andrej Lovše (94) v Berazateguiju, Stane Vidic (72) v Loma Hermosa (San Martín), Franc Golob v Lujanu, Elza Stefanič (68) v San Justu, Emil Kušnik v Jáureguiu.

Naj počivajo v miru!

Umrli je Andrej Lovše

V 94. letu je v nedeljo zvečer, 10. oktobra t. l., odšel po zasluženo plačilo, vaški stražar in domobranski narednik, višji poštni uradnik, doma iz Bizovika.

Kot zaveden odločen narodnjak, je bil prostovoljec in odlikovan med Maistrovimi borci za našo Koroško in Štajersko. Veran slovenski mož je kmalu odkril skrbno nastavljene komunistične zanke pobarvane z OF, pa srpom in kladivom, ob propagandi prav istih, ki so k nam vabili Hitlerja ob nacistično-sovjetski tovarišiji.

Odločno se je pridružil vaškim stražarjem in pozneje domobrancem proti nasilniku. Ob koncu vojne se je z družino in težko ranjenim sinom — domobrancem skušal umakniti na Koroško. Ranjeni sin Filip je bil zajet na Lescah in umorjen v Brezarjevem breznu.

Komunistična tiranija je zaplenila dom z obtožbo: „Ker je bil izdajalec slovenskega naroda in morilec na Urhu. Vsa njegova družina mu je sledila in se strinjala z njegovim delom.“

Ta „obtožba“ — ena tisočih boljševiške „ljudske“ oblasti, s katero si je ta podivjanost lajšala vest, ko je ropala in morila, pa še vedno velja tudi pod sedanjo vlado, ki se imenuje „svobodno izvoljena in demokratska“!!

Vnukinja pokojnega, prof. Pavlinka Korošec-Kocmur, ki živi s svojim možem

PIRAN — Novogoriška jadrnica Hit je po enoletni turneji Piran-Palos-Bahamas-Florida in spet Piran končno dojadrala. V družbi Kraljice morja in Eola se je udeležila jadrnega rallyja America 500, vendar se je edina vrnila k domačemu pomolu: Eol se je pri Bahamah potopila, Kraljica morja pa ostane na Floridi.

NOVA GORICA — Proslavili so mednarodni dan gluhih. V Sloveniji je zdaj enajst društev, v katerih je združenih okoli 6.500 slušno prizadetih.

lic. Boštjanom Kocmurjem v Sloveniji zaradi študija slovenistike, je svojemu dragemu dedu poslala sledeči faks namesto šopka ob krsti:

Ljubljana, 11. oktobra 1993

Dragi ata!

Presentilo naju je sporočilo. Saj ste nas počasi pripravljali na Vaš odhod, pa vendar... „Saj se bomo kmalu spet videli, če Bog da,“ smo se poslavljali, ko sva spet odhajala v to Vašo lepo, drago Slovenijo, za katero ste se v dveh vojnah borili; še celo pod generalom Maistrom! Za domovino, kateri ste darovali pol življenja doma in še pol v tujini ter celo sina-mučenca, pa se niste smeli vrniti v njen objem...

Hvala, ata! Hvala za starost, ki ste jo kljub vsemu čimdalje skušali prenašati.

Hvala za prijetne razgovore o starih časih.

Hvala za vso tiho, prikrto skrb in molitev za nas vse. Vsem dogodkom in dogajanjem ste po-zorno sledili. Kljub Vašim 93 letom ste se dobro zavedali naših vsakdanjih potreb in z molitvijo naštetih rožnih vencev skrbeli za nas.

Hvala tudi za predporočni nasvet: „Vsak večer, predno gresta spat, skupaj zmolita vsaj desetko; midva z mamo sva vedno molila in je bilo vedno lepo!“

Koliko bi se še lahko pogovarjali! Koli-ko zamujenih trenutkov! Čas je krut. Prepozno je. Zdaj ste že pri Vsemogočem plačniku. Gotovo so mama, Filip in naši mučenci Vas pospremili. Niste sami. Vam je že lepo. Dragi ata, Bog Vam poplačaj!

Na svidenje!

Vajina Pavlinka in Boštjan.

PS. Če je še čas, položite prosim to pis-mo v krsto namesto cvetja.

+ Elza Stefanič

V soboto popoldne je slovensko skupnost presenetila vest, da je v zgodnjih jutranjih urah umrla med Slovenci in Argentinci priljubljena Elza Stefanič, bivša lastnica „Triglava“ v Tortuguitas, ki je bilo desoletja zbirališče mnogih Slovencev. Zvečer je še kramljala s svakinjo Lojzko, zjutraj jo je ta našla mrtvo v postelji. Smrt njenega moža Jožeta pred leti jo je zelo potrla, zadela jo je kap in zadnja leta je zelo trpela. Svak Martin Stefanič jo je sprejel v svojo hišo v San Justo, kjer ji je ga. Lojzka, sin in hčerki, postala tolažnica v urah preizkušnje.

V velikem naliivu so jo prepeljali v pogrebni zavod Paraná v San Miguelu. Vkljub nevihti so rajno že ponoči počastili najbližnji sorodniki, osebni prijatelji in argentinski domačini iz Tortuguitas in San Miguela in izrekli sožalje sinu Jožku, občinskemu delegatu in ge. Silvi roj. Oblak.

Nočne žalne molitve je opravil prijatelj Slovencev župnik iz Tortuguitas. Zjutraj se je zbralo ob krsti mnogo rojakov, da se poslovijo od narodno zavedne koroške Slovenke iz Železne Kaplje. Sin Silvo je priletel iz Paragvaja. Želel jo je presenetiti na njen materinski dan. Našel jo je v krsti.

Pogrebne obrede v žalni hiši in na grobu na pokopališču La Paz, kjer počiva že mnogo Slovencev, je opravil župnik Jože Guštin. Po njegovih globoko verskih mislih o življenju in smrti se je v imenu najožjih osebnih prijateljev od rajne poslovil Slavko Skoberne.

Svobodna Slovenija, katere naročnica je bila ranjka desetletja, izreka sorodnikom v Argentini, bratu v Švici in sestri na Koroškem svoje globoko sožalje. Naj počiva v božjem miru. Bila je dobra mati, zavedna žena, verna in zavedna Slovenka.

MALI OGLASI

ANGLEŠČINA

Grupalni/Individualni tečaji. Intenzivni za potovanje in odrasle začetnike. Priprava za izpite. Mila Hribar Tel.: 361-5354 - Fax: 627-4242

Se je čas za vložitev zahtevka za denacionalizacijo vaših nepremičnin v Sloveniji! Ponujamo vam pomoč. **Aleja Igljč Šef.** Glavarjeva 45. 61000 LJUBLJANA - Tel.: (38-61) 347-808, Fax: (38-61) 311-362

Proyectos de Informática S.A. - Avditorija pri kompjuterjih, programe 3419/91 D.G.I. - Franci Šturm - Emilio Mitre 435 - 13. nadstr. „D“ - Capital - Tel.: 433-1713

NEVESTE - 15 LET: Izdelava šopkov in naglavkov iz svežih cvetov. **Gabrijela Marolt** - Tel. 664-1656.

PSIHOANALIZA

Psihoanalitični konzultorij; lic. psih. **Marko Mustar;** Santa Fé 3228, 3° „M“ - Capital - Tel.: 83-7347 in 826-5005.

ELEKTRONIKA

Električni material za industrijo in dom. **Elektro Ader** - Franci Jarc. Av. Ader 3295 - Munro; Tel.: 766-8947 / 762-1947

ZOBOZDRAVNIKI

Viktor Leber - splošna odontologija, implantacijske integracije; sreda in petek, od 14 do 18; Belgrano 3826 - 7. nadstr. „B“ - San Martín - Tel.: 755-1353.

TURIZEM

Alas Tour Vam nudi po ugodnih cenah potovanja po Argentini, svetu in v domovino, tudi skupinska. Na uslugo Vam je **Juan Kočar**. Rivadavia 5283 - Loc. 34 - Tel.: 903-4006.

Potovanja, skupinske ekskurzije, letalske in pomorske vožnje poskrbi po ugodni ceni **Marjeta Senk** - Tel.: 762-2840.

LEGAJO N° 3545-82

Počitnice, izleti in potovanja v domovino informacije, hotelske namestitve, avtobusni prevozi, posredovanje vizumov in menjalnice. **H. Yrigoyen** 2742 - San Justo - Tel.: 441-1264/1265

ARHITEKTI

Arh. Aleksander Jure Mihelič - Načrti in vodstvo novih zidanih in prenovitve v Buenos Airesu, Miramaru in okolici. Tel.: 631-9600 in 0291-22977.

ADVOKATI

dr. Katica Cukjati — odvetnica - ponedeljek, sreda, petek od 17. do 20. ure - Roque Saenz Peña 3243 - (1752) Lomas del Mirador - Tel.: 652-1910.

dr. Vital Ašič — odvetnik - ponedeljek, sreda, petek od 18 do 20 - Don Bosco 168 - San Isidro - Tel.: 743-5985.

dr. Franc Knaps — odvetnik - ponedeljek, torek, petek od 16 do 20 - Tucumán 1455 - 9. nadstr. „E“ - Capital - Tel.: 476-4435; tel. in faks 46-7991.

dr. Mariano Radonič, odvetnik, od ponedeljka do petka od 17 do 20 ure, Mar del Plata in okolica. Olavarría 2555, Mar del Plata (7600) Tel.: (023) 51-0180/0177

SANITARNE NAPRAVE

Sanitarne in plinske naprave — privatne - trgovske - industrijske - odobritev načrtov — **Andrej Marolt** - Avellaneda 216 - San Miguel - Tel.: 664-1656.

ZA DOM

REDECORA - Celotna oprema stanovanj: blago za naslanjače, odeje, zavese, tapete, preproge - Bolívar 224 - Ramos Mejía - Tel.: 654-0352.

Matija Debevec - soboslikar. Barvam stanovanja, pohištvo. **Peguy 1035** - (1708) Morón.

Garden Pools — konstrukcije bazenov - filtri - avtomatično zalivanje - **Andrej Marolt** - Pte. Illia (Ruta 8) N° 3113 - (1663) San Miguel - Tel.: 664-1656.

GOSPODARSTVO

Zavarovanja M. in H. Loboda — Sarmiento 385 - 1. nadstr., pis. 10 - Buenos Aires - od 11 do 18.30 - Tel.: 325-2127.

Kreditna Zadruga SLOGA — Bm. Mitre 97 - (1704) Ramos Mejía - Tel.: 658-6574/654-6438. Od ponedeljka do petka od 10. do 19. ure.

Mutual SLOGA — Bm. Mitre 97 - (1704) Ramos Mejía - Tel.: 658-6574/654-6438. Od ponedeljka do petka od 10. do 19. ure.

SLOGA — PODRUŽNICA CASTELAR Slovenska Pristava - República de Eslovenia 1851 - Uradije od sredah od 18. do 20. ure in ob nedeljah od 10.30 do 12.30 (g. Nande Češarek).

SLOGA — PODRUŽNICA SLOVENSKA VAS - Hladnikov dom - Msgr. J. Hladnik in Hernandarias - Uradije ob sredah od 19. do 21. ure in ob nedeljah od 10.30 do 12.30 ure (ga. Marija Gorše).

SLOGA — PODRUŽNICA SAN JUSTO Naš dom (pisarna) - H. Yrigoyen 2756 - Tel.: 651-1760. Uradije ob torkih od 18. do 20. ure in ob nedeljah od 9.30 do 11.30 ure (gdč. Julka Moder).

SLOGA — PODRUŽNICA SAN MARTIN Slovenski dom - Córdoba 129 - Tel.: 755-1266 - Uradije ob četrkih od 18. do 20. ure in ob nedeljah od 10. do 11. ure (g. Stanko Oberžan).

Cena največ štirih vrstic \$ 4- za enkratno objavo, za vsak mesec — 4 številke — \$ 12-

Slovenska kulturna akcija

Kulturni večer

Razgovor s slovenskimi udeleženci svetovne študentske olimpiade informatike v Mendoza

Vabljeni posebej srednje in visokošolci!
V sredo, 27. oktobra, ob 20. v Slovenski hiši

SDO

SLOMŠKOV DOM

SFZ

V NEDELJO, 31. OKTOBRA

23. MLADINSKI DAN

ob 10.00 dviganje zastav in mladinska sveta maša

ob 11.30 začetek športnih iger

ob 13.00 kosilo

ob 19.30 kulturni program:

Veseloigra „PRILOŽNOSTNI ZDRAVNIK“ (Molière)

Nato prosta zabava in ples ob zvokih orkestra Rock & Polka

Novi Sloveniji - novo življenje

26. PRISTAVSKI DAN

24. oktobra 1993

Ob 11.30 Dviganje zastav, potem sv. maša

Ob 13.00 Kosilo

Ob 16.30 Slavnostni govor ravnateljice SSTMB prof. Metke Mizerit

nato igra „POROČIL SE BOM S SVOJO ŽENO“

Zvečer ob 19.30 poslovljni koncert

TRŽAŠKEGA OKTETA

Nato prosta zabava

13. novembra bo proslava 40. letnice Prešernove šole

NOVICE S KOROŠKE

PODPORA: Nizka deželna podpora za izkopavanje pri sv. Hemi je bila vzrok, da je Društvo za zgodovino naprosilo 80.000 šil. za nadaljevanje dela, a to ni mogoče. Dežela ima poleg sv. Heme še Štalensko goro in Kapelške jame, čeprav je Hema edinstvena zgodovinska atrakcija, saj je bila v nekdanjih časih znani romarski kraj.

CERKVENA ZGODOVINA: Generalni vikar krške škofije prelat dr. Karl Heinz Frankl je postal ordinarij za cerkevno zgodovino na teološki fakulteti univerze na Dunaju. Njegov naslednik je ravnatelj škofovskega šolskega urada kanonik msgr. dr. Olaf Colerus Geldner; in kot člana v krški stolnici bo škof dr. Kapellari nastavljal še dr. Stanka Čegovnika.

VRBA: Velike težave ima Zveza za odvajanje odplak Vrbsko-jezero-zahod. Ni nobenega napredka pri delu, tudi ni primerne osebe, ki bi prevzela poslovska delo. Odkar je ustanovljena Zveza za odvajanje odplak, ni uspela niti zaključek vodopravnih postopkov in drugih, ki so potrebni še pred začetkom projekta.

KREATIVNA DEKLETA: Na Rebrci so nastali „Kreativni dnevi za dekleta“, ki jih je že drugič prirejela KKZ; letos se je za to priložnost zbralo 9 deklet. Rebrca so kraj, ki je kot nalašč za to zaradi lepote narave, miru ter ljudi, ki so pomagali ne samo z delom ampak tudi v prostih minutah. Delovno področje, ki so si ga izbrale, gre od gledališča, prepevanja, slikarstva do lončarstva. Po delovnem tednu je prišla na vrsto razstava vsega narejenega, ki pokaže vso kreativnost deklet.

Hladnikov dom - Slovenska vas MALGAŠKI ASADO

Nedelja, 31. oktobra, ob 12.30.

OBVESTILA

ČETRTEK, 21. oktobra:

Na sestanku Lige žena-mati bo govoril Jože Škerbec o encikliki Splendor veritatis.

SOBOTA, 23. oktobra:

Koncert Tržaškega okteta v Mendoza.

NEDELJA, 24. oktobra:

Pristavski dan in koncert Tržaškega okteta.

SREDA, 27. oktobra:

Pri SKA razgovor s slovenskimi udeleženci svetovne študentske olimpiade v Mendoza, ob 20. v Slovenski hiši.

SOBOTA, 30. oktobra:

Redni pouk Srednješolskega tečaja ob

15. uri v Slovenski hiši.

NEDELJA, 31. oktobra:

V Slomškovem domu 23. mladinski dan.

V Hladnikovem domu v Slovenski vasi Malgaški asado ob 12.30.

SREDA, 3. novembra:

27. redni občni zbor ZSMŽ, nato predavanje dr. Jureta Rodeta ob 16. uri.

SOBOTA, 6. novembra:

Redni pouk Srednješolskega tečaja ob 15. uri v Slovenski hiši.

SOBOTA, 13. oktobra:

Proslava 40-letnice Prešernove šole.

SOBOTA, 20. novembra:

Zaključna proslava Srednješolskega tečaja v Slovenski hiši.

Zahvala

ob smrti našega ata, deda in pradedu, gospoda

Andreja Lovšeta

vsem, ki ste ga prišli kropiti in ga spremljali na njegovi zadnji poti. Zahvala slovenski skupnosti Cankarjevega doma za molitve in venec.

Posebna zahvala prelatu dr. Alojziju Starcu in župniku Francetu Urbaniju za molitve ob krsti ter dušnemu pastirju našega Doma Jožetu Guštinu za sv. mašo ob pokojniku in tolažilne besede ter vso duhovno skrb ob pokojnikovi bolezni.

Dolžnost velike zahvale čutimo tudi gospe Jožici Jager, ki je oskrbela zvonjenje v domači vasi Bizoviku za pokojnikom.

Hčere: Terezija, vdova Habič z družino, Pavlina, por. Korošec z družino, s. Antonija ter sorodniki

Buenos Aires - Ljubljana

Poravnajte naročnino!